

Szakképzett kereskedők lesznek...

Talán már nem is okozna feltűnést, vagy csodálkozást, ha az élelmiszerboltok és iparcikküzletek kirakataiban nem lenne ott a megszokott táblácska, mely azt mutatja, hogy eladók — szakképzettek és szakképzetlenekek egyaránt —, valamint pénztárosok felvesznek. A kereskedelem munkaergő-gondjai ugyanis közismertek, s éppen ezért magától adódik a kérdés, vajon milyen lesz az utánpótlás, a most tanuló kereskedőnemdék, mely majd a pultok mögé áll?

A létszám nem minden

Ha a létszámot vizsgáljuk, nincs okunk különösebb aggodalomra. Az ötödik öt éves terv ugyanis hatvanöt ezer új kereskedő szakképzését írta elő. E beiskolázási terv realitását igazolja, hogy az ötödik öt éves terv befejezéséig az előirányzott hatvanöt és fél ezerrel szemben hatvanhat-hatvannyolc ezren tesznek szakképzés vizsgát. Az igaz, hogy a fiatalok száma előreláthatóan kétezerrel kevesebb lesz, a felnőttoktatásban viszont a tervezettnél öt és fél ezerrel többen vesznek részt.

Ezek a biztató adatok azonban korántsem adhatnak okot különösebb derültápra. Hiába vezettek be ugyanis a kereskedelmi szakképzésben új szakmai, elméleti és gyakorlati tárgyakat, mint például az etika, az eladástan, az egészségügyi és munkavédelmi ismeretek, a követelmény mégsem lehet több, mint az alapok ismerete. Tagadhatatlan tény ugyanis, hogy gyakran csak azok jelentkeznek élelmiszer- vagy iparcikk-kereskedő tanulónak, akiket rendkívül gyenge általános iskolai végzettségük miatt máshová nem vesznek fel. Nem véletlenül panaszkodik nem egy üzletvezető, hogy a nemrég szabadult fiatal kereskedők sem lehet vonni hibás számlálás miatt, hiszen a köny-

nyebb megoldás érdekében — az általános iskolai alapok híján — a számlákat általában kerekítik, mert nehezen végeznek el a viszonylag komplikáltabb számtani műveletet... Szerencsére vidéken valamivel jobb a helyzet, mert kevesebb népszerű szakma vonzza el a fiatalokat, s így az általános iskolát jobb eredménnyel végzett fiatalok közül is többen jelentkeznek kereskedőtanulóknak.

Vannak menő szakmák

Vitathatatlan, hogy a vállalatok többsége — mivel ez saját érdeke is — lépéseket tesz a tanulóképzés érdekében. Tanegységeket hoznak létre, tanulmányi eredményektől függő ösztöndíjakat adnak, s még számos kedvezményt biztosítanak, ami különben nem lenne kötelezőségük. Sajnos azonban az üzletekben — a kényserítő körülmények miatt — a gyerekeket nem mindenhol kezelik tanulóként, hanem ugyanazt a munkát várják tőlük, s néha még a megengedettnél hosszabb ideig is foglalkoztatják őket. Többek között ennek is betudható, hogy a képzés első és második évében általában húsz-huszonöt százalékos a lemorzsolódás.

Kedvezőbb az iparcikk-kereskedelemben az utánpótlás-nevelés helyzete, mint az élelmiszer-kereskedelemben. Elvileg ugyan ők is mindenkit felvesznek — néhány éve még volt módjuk rostálni —, legfeljebb nem arra a szakmára, melyre az illető jelentkezett. Az

iparcikk-kereskedelemben ugyanis vannak még „menő szakmák”, melyek vonzzák a fiatalokat. Ilyen például a kozmetika és az óra-ékszer, amikre többszörös a túljelentkezés, míg a ruházati szakmánál legalább még a hármas tanulmányi átlag sem lehet követelmény.

Hogyan tovább?

Amíg az illetékesek azon fáradoznak, hogy mind magasabb fokú legyen a kereskedelmi szakmunkásképzés színvonala, ez a pálya — mi tagadás — még mindig nem tartozik a legvonzóbbak közé. Pedig már bevezették jelentős előrelépéseként a negyvennégy órás munkahetet, a keresetre sem lehet különösebb panasz, s a vállalatok azon vannak, hogy a szociális körülményeket állandóan javítsák.

A kereskedő szakmának mindezek ellenére még sincs kellő rangja, s annak visszaállításához vagy újratemtéséhez kellene a valóban jól képzett, szakmájukat értő és szerető kereskedők. Persze az sem ártana, ha a pályaválasztási tanácsadó melegebb szívet ajánlanák a fiataloknak a kereskedőszakmát és a kereskedelmi vállalatok a végzős nyolcadikosok között nagyobb propagandát fejtenének ki, megismertetve velük ennek az ősi foglalkozásnak szépségeit.

A. T.

Selyemszövő asszonyok

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban a helyi ipari kis- és középüzemeinek fontos szerepe van a lakosság ellátásában. Közéjük tartozik a köztársaság északi részén fekvő Csongdzsin város selyemszövődéje,

amely a Ranam selyemgyár, amely hazai alapanyagból szébbnél-szebb selyemszöveteket készít.

Az üzem érdekessége, hogy dolgozóit kivétel nélkül háziasszonyok, akik — otthoni feladataik ellátása mellett — becsülettel helytállnak: a második hetéves tervidézekben előtű napi és havi teljesítményük sosem mutat elmaradást, inkább fokozatos növekedést és eközben a minőségre is gondosan ügyelnek. Kezük alól kerülnek ki a szép szaténkelmék, a „szaakdongdan”, „mobondan” nevű selymek, az ünnepi öltözetek szép alapanyagai.

Metropoliszok és gondok

A Szovjetunió „a nagyvárosok országa”. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint 272 városban érte el a lakosság száma a 100 ezret. Millió város 19 van.

Az előrejelzések is az urbanizáció további gyors előretöréséről tanúskodnak. 1991-re már további 10 város lakosainak a száma éri el az 1 milliót.

A metropoliszok általában igen sok megoldhatatlan probléma kialakulásáért felelősek. A teljesség igénye nélkül csak a legfontosabbakat soroljuk fel: gazdasági nehézségek, közlekedési csőd, demográfiai problémák. Ezek a területeken olyannyira aggasztóvá vált a helyzet, hogy jelenleg az egyik legaktuálisabb kérdés, hogyan lehet megállítani a millió városok növekedését.

A millió városok és metropoliszok mindezek ellenére ugyanúgy vonzzák az embereket, mint korábban.

Mi is csábítja az embereket a nagyvárosokba? Elsősorban a jobb áruellátás, a változatosabb munkalehetőségek. Pontos szerepe van a magas szintű kommunális hálózatnak, a széles körű kulturálódási és tanulási lehetőségeknek. A vidékről feláramló népességnek a nagyvárosok hátrányai eleinte nem okoznak különösebb gondot.

Amennyiben nem változik a Föld lakossága és városi lakossága növekedésének jelenlegi aránya, akkor már 2020-ra az egész emberiség városokban fog élni. Egyes becslések szerint a városok nagy része úgynevezett megalopoliszokban — 100 millió gigantikus városi agglomerációkban — koncentrálnák majd.

A megalopoliszok már nem tartoznak a fantázia világába. Például az Amerikai Egyesült Államok Washington és Boston közötti keleti partvidéke már ma egy ilyen 35 millió lakosú óriási városnak tekinthető. Los Angeles 120 kilométer hosszúságú terület el a Csendes óceán partján és egyre jobban megközelíti San Franciscót. Mintegy 45 millió nyugat-európai él a Brüsszel-Köln-Amsterdam háromszögben. Egymás felé közeledik Moszkva, Vlagyimir és Gorkij. A Don-medencében is — négy közeli nagyváros csoportot magába foglaló — gigantikus urbanizációs agglomeráció van kialakulóban.

A Szovjetunióban — miként a világ más tájain is — nem kevés gondot okoz a metropoliszok indokolatlan növekedése. Jelenleg az ipar és a tudományos kutatások jelentik a városok

kialakulásában a legfontosabb ösztönzőt. Tehát a várostervezési szempontból ésszerű ipartelepítés, illetve tudományos kutató központok létrehozása hatást gyakorolhat az urbanizációs folyamatokra. És mindenekelőtt kiválthatja a közepes és a kis városok gyors fejlődését.

A Szovjetunió e téren már vannak tapasztalatai. Az utóbbi tíz év leghatalmasabb ipari létesítményei kis városokban épültek fel.

Az új üzemek ilyen módon történő telepítése megfelelő hatékonysággal képes irányítani a városok fejlődését.

Az úgynevezett bolygóvárosokat pedig vonzó munkák, lakás, pihenési és tanulási lehetőségekkel kívánják

ellátni. A múltban a nagyvárosoknak csak szálláshelyül szolgáló bolygóvárosokban — a fejlett termelési infrastruktúra, illetve a korszerű kulturális és szolgáltató hálózat kiépítése eredményeként — csökkenthető az ingázók száma.

A nagyvárosok problémáinak ilyen szemléletű megoldása a Szovjetunióban eredményesen befolyásolja az urbanizáció folyamatát, elkerülhetővé teszi annak káros hatásait. Elegendő megemlíteni, hogy a 8 millió Moszkvában, a 4,6 millió Leningrádban, a 2,1 millió Kijevben az életfeltételek a természeti környezet állapotától nem függenek, hanem az évről évre közelíti meg a szakképzés által előírt normákhoz (APN)

Kipusztulóban a tigrisek?

Nemzetközi statisztika szerint a vadon élő tigrisállomány — szemben az 1926. évi százezerrel — 1960-ban csak 30 ezer volt. A számuk ma mindössze ötezerre csúszott.

Manapság ezeknek a csököcs nagybecsűeknek a megmaradásáért az Amur-Usszuri vidégig terjed, ma a világ 300 tenyésztőhelye fáradózik. Közülük igen elismertre méltó munkát végeznek a lipcsei állatkert szakemberei.

Itt az elmúlt évtizedben 250 szibériai tigris látott napvilágot. Ez a szám körülbelül ugyanannyi, mint amennyi ebből az alfajból szabadon él. A tigrisvádek felnevelkedésén ma már a világ különféle állatkertjeiben „laknak”, így az európai állatkerteken kívül amerikai és Kanada hasonló intézményeiben. Ezért a lipcsei állatkert kapta a megbízást a „Tigristenyésztés könyve” vezetésére, amelyet 1978 óta az állatkert igazgatója, dr. Siegfried Seifert és munkatársai évről évre kiadják. (ADN)

Bélyeggyűjtőknek

Augusztus 15-én Szegeden tartotta ülését a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének Területi Bizottsága. Dr. Bozó Sándor megnyitóját követően a bélyeggyűjtő körök helye Csongrád megye kulturális életében” címmel Dr. Berentés Béla beszámolt a délmagyarországi bélyeggyűjtő körök és ifjúsági szakkörök tevékenységéről és létszámának alakulásáról. Az ülésen résztvevő és felkért Kiss Ernő, a MABÉOSZ főtájtára is.

gial kísérleteket, a kozmonauták találkozásait az összekapcsolás után és a világűrben tartott sajtókonferenciát ábrázolják.

A szovjet-magyar úrröpülés tiszteletére háromértékű sorozat jelent meg a Szovjetunióban. A bélyegeken az együttműködésre utaló embléma a két ország nemzeti zászlójából alakult ki. Az egyes címletek orvos-bioló-

A MABÉOSZ az 53. Bélyegnap keretében szeptember 13-21-ig nemzetközi részvétellel rendezi meg az Országos Bélyegkiállítás. A kiállításon bemutatják mindazokat a jelentősebb magyar bélyeggyűjteményeket, amelyek az elmúlt években rendezett nemzetközi és világkiállításokon arany, vermeil és ezüst érmet nyertek. A kiállítást a Magyar Posta blokk és háromértékű sorozat kiadásával köszönti. Az egyes címleteken és a blokkon különlegesen megmunkált üvegtárgyakat láthatunk.

Sok még az analfabéta a világon. Ezért is figyelemreméltó az a kiadvány, melyet a kolumbiai posta adott ki. Harminc címletű sorozaton olvasni tanítják az analfabétákat. A sorozat egyes bélyegein az abc egy-egy betűje és az adott betűvel kezdődő nevé állat rajza látható.

Az Egyesült Államokban a múlt év végén bélyegsorozat jelent meg a moszkvai olimpiai játékok népszerűsítésére. Miután ismertté vált, hogy az USA sportolói nem vehetnek részt az olimpián, március 11-én betiltották a sorozat további árusítását. Előzőleg már nagy mennyiségű eladtak a bélyegekből, az üzerek mégis felhagytak a bélyegek árát. A sikeresen lezajlott versenyek után az amerikai posta vezetői is belátták, hogy „a bélyegek értékesítésének nincs politikai hatása”. A bélyegek árusítását ismét engedélyezték, így megbukott ez a bojkott is.

Dr. V. M.

D. E.

„Testvérvárosi” szilveszter Lódzban és Szegeden

Három éve annak, hogy az Express, a fiatalok utazási irodája, s a lengyel testvérvárosi szervezet, a Juwentur szegedi, illetve lódzi kiindulásuk vezetői kapcsolatra léptek, s az együttműködés eredményeképpen a két testvérváros fiataljai azóta rendszeresen ellátogatnak egymáshoz. Turista-csoportokat cseréje — a szó szoros értelmében cserealapon, tehát valutatfelhasználás nélkül — ez ennek a közös munkának a látható, számokkal is kifejezhető eredménye. Am az utóbbi időben egyre fontosabbnak tartja mindkét szervezet, hogy a fiatalok a hasonló érdeklődésűekkel is találkozhassanak Lengyelországban, illetve nálunk, azaz hogy szakmai programok révén kerüljenek szorosabb kapcsolatba a vendégek, s vendéglátogatók. Jacek Jedrys, a lódzi Juwentur igazgatója a napokban épp ezeknek az újfajta programoknak az egyeztetésére érkezett Szegedre.

— A két ifjúsági szervezet, s néhány sportegyesület már meglevő testvérvárosi kapcsolatát szeretnénk a magunk eszközzeivel elmélyíteni. S hogy nem eredménytelenül, annak bizonyosságára elmondhatom: Lódz külföldi testvérvárosai kö-

zül a Szegedhez fűződő barátságát érezzük a legerősebbnek. Nem áruok el títok azazal sem, hogy a lengyelek számára a magyarországi utazás igen vonzó, szeretünk ide jönni, s ez turisztikai számadatokkal is alátámasztható. Ami pedig a két ifjúsági utazási iroda szoros együttműködését illeti, azt hiszem, ez annak is köszönhető, hogy kölcsönösen olcsóságra törekszünk. Elérhető áron kínálhatjuk útjainkat, mert nem a hasznot, hanem a jóbaráti kapcsolatok ápolását tartjuk fontosnak. Újdonsággal már az idén is szolgálhatunk testvérvárosok közötti szilveszteri rendezünk szegediekkel Lódzban, lódziakkal Szegeden. A szakmai csoportok fogadásáról — ilyen például a textilesek, vagy a vasutasok csoportja — a mi hasonló munkahelyeink fiataljai gondoskodnak. A néhány napos kirándulásokát is szeretnénk arra felhasználni, hogy bizonyítsuk magyar barátainknak: Lengyelország nem fejeződik Krakkónál. Zakopánánál... Lódz textilipari város, ezért aztán ugye érthető, hogy Lenárt Bélától, a szegedi Express-iroda vezetőjétől barátiul azt kértem: főként fiúkból álló csoportokat küldjön... P. K.

Gyēs után, újra munkában

R. B.-né szegedi olvasónk jelenlegi munkahelyén 1970. óta dolgozik, mint statisztikus. Már jó ideje, 1978. január elsejétől gyermekgondozási segélyen van, és munkakörét a vállalat egy ideig szerződéses dolgozókkal töltötte be. Amikor a vállalatnál legutóbb bent járt, meglepetéssel tapasztalta, hogy munkakörét egy régi munkatársnője tölti be, aki közölte vele, hogy a vezetés véglegesnek tekinti ezen a területen beosztását. Olvasónkat aggasztja ez a helyzet, mert pár hónap múlva felveszi a munkát, és szeretné eredeti munkakörébe kerülni. Kérdezi: a visszatérést követően kérheti-e a korábbi munkakörében és munkahelyén való foglalkoztatását?

Olvasónk kérdésére a választ a gyermekgondozási

segélyről szóló rendelkezés adja meg. A gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. sz. rendelet végrehajtásáról intézkedő 3/1967. (II. 26.) MüM. számú rendelet 1. paragrafus (3) bekezdése előírja, hogy a dolgozó nő a gyermekgondozási segély lejárta esetén a munkáltatónál korábbi munkakörében vagy ennek hiányában hasonló munkakörben korábbi kereseti lehetőségének megfelelően kell foglalkoztatni. Olvasónk munkaköre, melyben a gyermekgondozási segély ideje előtt dolgozott, a közölt adatokból kitűnően jelenleg is fennáll. A hivatkozott rendelet alapján a munkáltató így köteles visszatérést követően a korábbi munkakörében továbbfoglalkoztatni. Ettől eltérő megoldásra csak akkor

